

Hoge commissaris te Djakarta (Hirschfeld) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen), 6 jan. 1950

Bestemd voor Götzen mede voor Stikker.

Uw 5 nopens Westerling, DI en communisme geeft mij aanleiding U te berichten

1. Westerling is een gedemobiliseerde kapitein, die in de 2e helft van 1948 de dienst verliet. Sedert zijn vestiging nabij Puntjak alwaar hij een transportonderneming leidt, doen min of meer mystieke verhalen de ronde, typisch voor de Indon. gemeenschap. Een feit is, dat Westerling in de periode van zijn optreden als Cdt. Speciale Troepen met geringe middelen en weinig personeel orde en rust op krachtige wijze wist te herstellen. Zijn optreden soms met enkele manschappen tegen grote overmachten bracht hem een soort van aureool van onkwetsbaarheid enz. enz. Vrijwel zeker is, dat de door W. begonnen transportafdeling, waarbij 11 vrachtauto's zijn, deels werkt met zijn oude gedemobiliseerde volgelingen. Tevens bleek dat zijn transportwagens door benden (van welke zijde ook) nooit worden aangevallen. Voorts is aan te nemen, dat W. zich beveiligd met een scherm van waarschuwers. Van violente handelingen, steun aan bendewezen, samenwerking met DI, adviezen aan beweging Ratu Adil zijn nimmer concrete bewijzen geleverd. Slechts geruchten alsmede een enkel bericht dat met B3 is geëvalueerd, is het enige waarover wordt beschikt. Wel ben ik overtuigd, dat het vreeslement nog steeds een rol speelt bij het bendewezen, dat blijkbaar hierdoor afgeschrikt wordt W. c.q. zijn transportmiddelen aan te randen, hetgeen bepaalde zijde wellicht verdacht voorkomt.

2. Een geheel andere zaak is dat in West-Java door de DI scherp stelling wordt genomen tegen de Sukarno-Hatta politiek, tegen RIS en tegen Unie, waartoe in overweging werd gegeven hierop de laatste appreciaties van Buurman aan Kruls na te slaan. Daarin wordt bij herhaling uiteengezet dat Buurman twijfelt aan de kracht der TNI om de DI neer te slaan. Het motief van de DI is afkeer van Sukarno en Hatta, zich uitend in felle terreur die zich naar het oordeel van Buurman nog meer zal uitbreiden. Buurman sluit de mogelijkheid bepaald niet uit dat de onmacht van de TNI om de DI te bestrijden, zoals reeds door hem voorzien, politiek moeilijk verkoopbaar zal zijn. Dat thans Westerling in het geding wordt gebracht bij deze reeds te lang bestaande beroering in West alsmede Midden-Java bij een volksopstand tegen Sukarno en Hatta dient in dat licht te worden gezien. Bovendien ontwikkelt zich ook in Pasundan een beweging, zich scherp stellend tegen de oude Djokjagroep, hetgeen de aanhang van de DI doet toenemen. De beschuldiging dat Westerling terroristen in West-Java (DI en communisten) van Ned. wapens voorziet onder oogluikend toelaten van het 'KNIL' is waarlijk absurd. Bekend moge zijn dat Ned. troepen bij herhaling slaags raken met DI en kortelings op verzoek van de TNI bij Garut door ons troepensteun werd verleend bij het afslaan van een zware DI-aanval. Voorts zij duidelijk, dat de DI zich keert en tegen TNI en tegen Ned. troepen.

3. Het bericht over een geheimzinnig vliegtuig (men zegt zwartgeschilderd) dat wapens zou uitgooien, was afkomstig van een TNI-officier (laag geëvalueerd). Afgezien van de onmogelijkheid dat dit een Ned. vliegtuig kan zijn, is van daarvan z.g. afkomstige Ned. wapens bepaald geen bewijs. Tal van Ned. wapens zijn in het bezit van de TNI alsmede van het bendewezen (zie 5).

4. De kwestie Westerling werd reeds avant de s.o. door Hatta bij de HVK voorgebracht. Een onderzoek alsmede een door Van Langen geleid contact met Westerling bracht geen nieuw licht in de zaak. Ongetwijfeld blijft het hier zo sterk sprekend mystieke element een rol spelen, doch aannemend dat W. zich zelf op afdoende wijze weet te beschermen, alsmede dat vroegere helpers of enige zijner oudgedienden hem blijven aanhangen, kwam het Buurman voor dat de betekenis van deze figuur tot onnatuurlijke proporties wordt aangeblazen.

5. Ik leg er nogmaals de nadruk op, dat een gebeurlijk vinden van wapens van Ned. herkomst bij DI en/of bij andere strijdgroepen generlei bewijs oplevert voor directe of indirecte medewerking

van Ned. zijde. Immers eerstelijk bevinden zich nog zeer vele van Japan afkomstige wapens van Ned. herkomst in onbevoegde handen. Ten tweede zijn zeer vele wapens van algemene politie en van ondernemingswachten verloren gegaan, hetzij door desertie, hetzij door verovering door de tegenpartij. Ten derde dient hierbij bedacht te worden, dat vrijwel alle wapens van AP en og. wachten zijn verstrekt uit eigen legervoorraden en door AP in beheer waren genomen. Ten vierde: Een nauwkeurige wapenregistratie door het leger maakt gemakkelijk aantoonbaar dat hier geen sprake kan zijn van wapens welke bij het leger hier te lande nog in beheer waren. Verwezen moge worden naar de volgende gegevens:

verloren gegane wapening bij AP (DP) en de OW als gevolg van deserties, wapendiefstallen en tijdens acties in de periode van 10 Aug. (cease-fire) t/m 15 Dec. 1949; tijdvakken 10 tot 31 Aug., 1 tot 30 Sept., 1 tot 31 Oct., 1 tot 30 Nov., 1 tot 15 Dec.;

AP en DP resp. 100, 90, 370, 390, 405, totaal 1355;

OW resp. 109, 119, 472, 114, 137, totaal 951;

totaal per maand resp. 209, 209, 842, 504, 542.

totaal verloren gegaan 2306.

Verloren gegane wapening bij het leger in Indonesië in het tijdvak van 10 Aug. tot 15 Dec. 1949 ten gevolge van deserties, wapendiefstallen, ontvoeringen, berovingen en gevoerde acties: (zelfde tijdvakken als boven)

deserties resp. 19, 28, 67, 63, 139, totaal 316;

diefstal resp. 0, 0, 4, 5, 2, totaal 11;

ontvoering resp. 0, 0, 4, 7, 1, totaal 12;

beroving resp. 0, 0, 6, 13, 0, totaal 19;

acties resp. 0, 0, 21, 6, 0, totaal 27;

Totaal per maand resp. 19, 28, 102, 94, 142.

Totaal generaal 385.

Ik moge tenslotte in overweging geven om door rechtijdige Uwerzijdse publicatie van anderzijdse incriminaties en dezerzijdse categorische en gedocumenteerde ontkenning een gebeurlijk propagandistische campagne van Indon. zijde a priori alle wind uit de zeilen te nemen. Of rectificaties Uwerzijds thans echter nodig zijn hangt m.i. vooral af van de vraag of de pers hierover blijft schrijven. Wat de slotzin van Uw 5 betreft zo geloof ik niet dat speciale maatregelen nodig zijn. In ieder geval houdt ik mijn aandacht op deze zaak gevestigd.

Dit telegram verzonden in overleg met Buurman.